

182. Bijbelstudie over DE HEMELN HASHAMAYIM

השמים

Bent u weleens in de zevende hemel geweest? Nee natuurlijk niet, want die bestaat niet! Maar ongetwijfeld zult u deze uitdrukking wel kennen en wellicht zelf ook bij bepaalde gelegenheden gezegd hebben. En uiteraard ging u er dan ook van uit dat daar niets mis mee is. Men waant zich immers in de zevende hemel als men dolgelukkig is, verliefd is of door iets of iemand intens blij gemaakt is.

Toch zoals dit met de meeste gezegden het geval is, zou het beter zijn om eerst te onderzoeken wat de oorsprong daarvan is voordat men het zegt. Weet u waar de uitdrukking in de zevende hemel te zijn, eigenlijk vandaan komt? Niet uit de Bijbel zoals u misschien veronderstelde, maar uit de Kabbala, de Joodse mystieke leer! In tegenstelling tot de Bijbel is er in de Kabbala en daaruit voortvloeiende ook in de Babylonische Talmud (חגיגה Chagiga 12b) namelijk sprake van zeven hemelen, die als een soort verdiepingen in het uitspansel worden voorgesteld, waarvan de bovenste, de zevende hemel de verblijfplaats van de Eeuwige is.

In de pseudepigrafische boeken van Henoch, die voor een deel tot de mystieke Joodse Hechalot-literatuur behoren, wordt zelfs van tien hemelen gesproken. Volgens חנוך ב Chanoch [2 Henoch] 8 zou deze profeet, die in dit boek al belangrijker is dan de engelen, in de zevende hemel de Eeuwige nog van een afstand aanschouwd hebben, maar in het derde boek zou hij, inmiddels uitgegroeid tot een goddelijke gestalte, die de Mensenzoon en later ook Metatron werd genoemd, zelfs de hemelen en de aarde meebestuurd hebben als plaatsvervanger en vertegenwoordiger van de Eeuwige. Dit is voor mij volstrekt onaanvaardbaar en dat maakt de inhoud van deze boeken, waaronder het bestaan van tien hemelen, zeer ongeloofwaardig.

Is er wel meer dan één hemel? Jazeker! Niet voor niets wordt er in de Hebreeuwse Bijbel de meervoudsvorm שמים shamayim [hemelen] gebruikt. Toch hoewel de Kabbala en de Talmud van zeven hemelen spreken en het tweede boek Henoch zelfs van tien, kent de Bijbel slechts drie hemelen: 1. de wolkenhemel, 2. de sterrenhemel en 3. de hemel als woonplaats van G'd, de engelen en de zielen van de rechtvaardigen. Laten we even kijken wat G'ds Woord ons over deze drie hemelen te zeggen heeft.

De eerste hemel: de wolkenhemel

De eerste hemel, die zich direct boven het aardoppervlak bevindt en tot aan de dampkring reikt, is de wolkenhemel, het luchtruim waar de vogels vliegen. Deze wolkenhemel is het uitspansel (NBG) ofwel het gewelf (NBV) dat op de tweede dag geschapen werd. De Groot Nieuws Bijbel vertaalt het Hebreeuwse woord רקיע raqia met koepel. Voor de duidelijkheid citeer ik deze tekst vanuit Het Boek: *“Toen zei G'd: Laat de watermassa's uit elkaar gaan, zodat de wolkenhemel en de zeeën worden gevormd. Zo maakte G'd de wolkenhemel, door de watermassa te verdelen tussen hemel en aarde. Het werd avond en het werd morgen: de tweede dag.”* (בראשית B'reshit [Genesis] 1:6-8).

Met het water boven de hemel wordt natuurlijk de neerslag bedoeld, die in de vorm van regen, hagel of sneeuw op de aarde valt. Ook in תהלים Tehilim [Psalmen] 148:4 worden de wateren boven de hemel genoemd: *“Looft Hem, hemel der hemelen, en gij wateren boven de hemel!”* (NBG). Omdat regen in het droge Midden-Oosten van levensbelang is, wordt er in de Bijbel een grote waarde aan de wolken toegekend, zoals blijkt uit de volgende teksten: *“De Eeuwige zal de rijk gevulde schatkamer van de hemel openen om uw akkers op de juiste tijd regen te geven!”* (דברים D'varim [Deuteronomium] 28:12, NBV). *“Want hemelhoog is Uw goedertierenheid, tot aan de wolken reikt Uw trouw. Verhef U boven de hemelen, o G'd; Uw heerlijkheid zij over de ganse aarde!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 57:11-12, NBG). *“Toen gebod Hij de wolken daarboven en opende de deuren des hemels; Hij deed manna tot spijs op hen*

regenen, en schonk hun hemelkoren; brood der engelen at ieder, Hij zond hun teerkost tot verzadiging. Aan de hemel deed Hij de oostenwind opsteken, en voerde door zijn sterkte de zuidenwind aan; Hij deed vlees op hen regenen als stof, gevleugeld gevogelte als het zand der zeeën.” (תהלים Tehilim [Psalmen] 78:23-27, NBG).

De eerste hemel is ook het luchtruim waar “de vogelen des hemels” vliegen, hetgeen bijzonder duidelijk in מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 6:26 naar voren komt, waar Yeshua zegt: “Ziet naar de vogelen des hemels: zij zaaien niet en maaien niet en brengen niet bijeen in schuren, en toch voedt uw hemelse Vader die; gaat gij ze niet verre te boven?” (NBG). NBV: “Kijk naar de vogels in de lucht: ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren, het is jullie hemelse Vader die ze voedt. Zijn jullie niet meer waard dan zij?” In de nieuwe Bijbelvertaling wordt het Griekse woord voor ‘hemel’, οὐρανός ouranos, met ‘lucht’ vertaald, waarmee dus duidelijk wordt, dat de lucht tot de eerste hemel gerekend wordt. Ook in het scheppingsverhaal is dit te zien, want in בראשית B'reshit [Genesis] 1:26-28 wordt ook het Hebreeuwse woord voor ‘hemelen’, שמים shamayim, soms met ‘lucht’ vertaald: “het gevogelte des hemels” (NBG), “de vogels van de hemel” (NBV) en “de vogels in de lucht” (Groot Nieuws Bijbel alsook Chumash-vertaling van Dasberg).

De tweede hemel: de sterrenhemel

De tweede hemel, die in de volksmond de sterrenhemel wordt genoemd, is het oneindig grote gebied achter de dampkring. Dat is het heelal ofwel de ruimte waar de sterren des hemels zich bevinden alsook de zon en de maan. Om een indruk te krijgen hoe groot deze tweede hemel is moet u zich voorstellen, dat er steeds meer sterrenstelsels in dit onmetelijke universum worden ontdekt die tientallen en zelfs honderden miljoenen lichtjaren van de aarde vandaan zijn. Een lichtjaar is de afstand, die het licht in één jaar aflegt, uitgaande van 300.000 kilometer per seconde. We praten dus over onmetelijke afstanden als we het over de sterren des hemels hebben. En ook de sterren zelf zijn uiteraard niet te tellen.

Vandaar dat de Eeuwige de aartsvaders keer op keer plechtig beloofd heeft, dat hun nakomelingen zo talrijk zullen zijn als de sterren des hemels. Zo zei Hij tegen Av'raham, nadat deze zijn vertrouwen op de Eeuwige had bewezen: “Ik zweer bij Mijzelf, luidt het woord van de Eeuwige: omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, Zal Ik u rijkelijk zegenen, en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren des hemels en als het zand aan de oever der zee.” (בראשית B'reshit [Genesis] 22:16-17, NBG). En tegen Yitz'chaq [Isaak] zei Hij: “Vertoef in dit land als een vreemdeling, dan zal Ik met u zijn en u zegenen, want u en uw nageslacht zal Ik al die landen geven, en Ik zal de eed gestand doen, die Ik uw vader Av'raham [Abraham] gezworen heb. En Ik zal uw nageslacht vermenigvuldigen als de sterren des hemels, en Ik zal uw nageslacht al die landen geven, en met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegend worden.” (בראשית B'reshit [Genesis] 26:4, NBG).

Moshe [Mozes] herinnerde de Eeuwige aan deze belofte, toen Hij de Israëlieten wilde doden vanwege hun zonde met het gouden kalf: “Denk aan Av'raham, Yitz'chaq en Yis'ra'el, uw dienaren, aan wie Gij gezworen hebt bij Uzelf en tot wie Gij gesproken hebt: Ik zal uw nakomelingschap vermenigvuldigen als de sterren des hemels en dit gehele land, waarover Ik gesproken heb, zal Ik aan uw nakomelingschap geven, om het voor altoos te bezitten.” (שמות Sh'mot [Exodus] 32:13, NBG).

Moshe [Mozes] herinnerde ook de Israëlieten aan deze belofte, voordat zij het beloofde Land binnentrokken: “De Eeuwige, uw G'd, heeft u zo in aantal doen toenemen dat u nu zo talrijk bent als de sterren aan de hemel, en moge Hij, de G'd van uw voorouders, u nog duizendmaal zo talrijk maken en u zegenen zoals Hij heeft beloofd!” (דברים D'varim [Deuteronomium] 1:10, NBV). “Toen uw voorouders naar Egypte trokken, waren zij maar met zeventig personen, maar de Eeuwige, uw G'd, heeft u nu zo talrijk gemaakt als de sterren aan de hemel.” (דברים D'varim [Deuteronomium] 10:22, Het Boek).

Over de schepping van de tweede hemel met de zon, de maan en de sterren lezen wij: “En G'd zeide: Dat er lichten zijn aan het uitspansel des hemels om scheiding te maken tussen de dag en de nacht, en dat zij dienen tot aanwijzing zowel van vaste tijden als van dagen en jaren;

en dat zij tot lichten zijn aan het uitspansel des hemels om licht te geven op de aarde; en het was alzo. En G'd maakte de beide grote lichten, het grootste licht tot heerschappij over de dag, en het kleinere licht tot heerschappij over de nacht, benevens de sterren. En G'd stelde ze aan het uitspansel des hemels om licht te geven op de aarde, en om te heersen over de dag en over de nacht, en om het licht en de duisternis te scheiden. En G'd zag, dat het goed was. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vierde dag." (בראשית B'reshit [Genesis] 1:14-19, NBG).

De hemellichamen maakten blijkbaar zo een grote indruk op de heidense volken, dat ze door hen als goden werden aanbeden. Moshe waarschuwde de Israëlieten voor deze afgoderij en riep hen nadrukkelijk op, daar niet aan mee te doen: "En als u omhoog kijkt en de zon, de maan en de sterren ziet, al die lichten aan de hemel, laat u er dan niet toe verleiden daarvoor neer te knielen en te vereren wat de Eeuwige, uw G'd, voor de andere volken op aarde heeft bestemd." (דברים D'varim [Deuteronomium] 4:19, NBV).

Nee, in plaats van de hemellichamen als goden te vereren en te aanbidden behoren wij in hen juist de grootheid van onze G'd te zien, die hen geschapen heeft en te beseffen, hoe klein en nietig wij zijn, zoals David schreef: "Als ik 's nachts omhoog kijk naar de hemel en het werk van Uw handen zie: de maan en de sterren, die U hun plaats gegeven hebt, dan kan ik maar niet begrijpen dat U Zich bekommert om een klein en nietig mens, dat U werkelijk aandacht voor hem hebt." (תהלים Tehilim [Psalmen] 8:4-5, Het Boek).

Als wij dat beseffen, dan kunnen wij niet anders dan Hem daarvoor samen met David loven en prijzen: "Looft de Eeuwige, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid ... die met verstand de hemel schiep, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid ... die de grote lichten maakte, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid; de zon tot heerschappij over de dag, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid; de maan en de sterren tot heerschappij over de nacht, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid." (תהלים Tehilim [Psalmen] 136:1,5,7-9, NBG). "Halleluja. Looft de Eeuwige in de hemel, looft Hem in den hoge. Looft Hem, al Zijn engelen, looft Hem, al zijn heerscharen. Looft Hem, zon en maan, looft Hem, al gij lichtende sterren. Looft Hem, hemel der hemelen, en gij wateren boven de hemel." (תהלים Tehilim [Psalmen] 148:1-3, NBG). En met deze psalm zijn wij bij de derde hemel aangekomen: de hemel der hemelen!

De derde hemel: de hemel der hemelen

De derde hemel, die in de Hebreeuwse Bijbel herhaaldelijk שמי השמים Sh'mei haShamayim [de hemel der hemelen] genoemd wordt, is de verblijfplaats van de Eeuwige en de engelen. De Nieuwe Bijbelvertaling noemt hem daarom ook de hoogste hemel, hetgeen echter niet als een geografische aanduiding opgevat mag worden zoals men in vroegere tijden deed. De derde hemel, die verborgen en onzichtbaar is, gaat de beide zichtbare hemelen namelijk ver te boven en is van een totaal andere orde. Naar de eerste en de tweede hemel kunnen de mensen opstijgen met helikopters, vliegtuigen, raketten en ruimteschepen, maar de derde hemel is fysiek niet te bereiken, want die is enerzijds verder weg dan het onmetelijke heelal, maar tegelijkertijd dichterbij de vogels in de lucht. Het is een andere dimensie.

De derde hemel is voor de mensen met het blote oog niet te zien, tenzij hij voor hen geopend wordt, waarvan wij enkele voorbeelden in de Bijbel tegenkomen: "In het dertigste jaar, in de vierde maand, op de vijfde der maand, toen ik te midden der ballingen aan de rivier de Kebar was, werd de hemel geopend en zag ik gezichten van G'dswege." (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 1:1, NBG). "Zodra Yeshua gedoopt was en uit het water omhoogkwam, opende de hemel zich voor Hem en zag Hij hoe de Geest van G'd als een duif op Hem neerdaalde. En uit de hemel klonk een stem: Dit is Mijn geliefde Zoon, in Hem vind Ik vreugde!" (מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 3:16-17, NBV). "Maar vervuld van de Heilige Geest sloeg Stefanus zijn blik op naar de hemel en zag de luister van G'd, en Yeshua, die aan G'ds rechterhand stond, en hij zei: Ik zie de hemel geopend en de Mensenzoon, die aan G'ds rechterhand staat." (מפעלות Mif'alot [Handelingen] 7:55-56, NBV). "De volgende dag, terwijl dezen onderweg waren en de stad naderden, ging Petrus omstreeks het zesde uur op het dak, om zijn gebed te verrichten. En hij

werd hongerig en verlangde te eten, en terwijl men iets gereed maakte, geraakte hij in zinsverrukking, en hij zag de hemel geopend en een voorwerp nederdalen in de vorm van een groot laken, dat aan de vier hoeken nedergelaten werd op de aarde.” (מִפְעֻלוֹת Mif'alot [Handelingen] 10:9-11, NBG). “En ik zag de hemel geopend, en zie, een wit paard; en Hij, die daarop zat, wordt genoemd Getrouw en Waarachtig, en Hij velt vonnis en voert oorlog in gerechtigheid!” (חִזְיוֹן Chizayon [Openbaring] 19:11, NBG).

De hemel der hemel is oneindig groot, maar de grootheid van onze G'd, die alles vanuit het niets geschapen heeft, gaat ons verstand te boven en is niet te bevatten: “Zie, van de Eeuwige, uw G'd, is de hemel, ja, de hemel der hemelen, de aarde en alles wat daarop is.” (דְּבָרִים D'varim [Deuteronomium] 10:14, NBG). “Zou G'd dan waarlijk op aarde wonen? Zie, de hemel, zelfs de hemel der hemelen, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb.” (מְלָכִים M'lachim alef [1 Koningen] 8:27, NBG). “Wie zou in staat zijn voor Hem een huis te bouwen, want de hemel, zelfs de hemel der hemelen, kan Hem niet bevatten.” (דְּבָרֵי הַיָּמִים בְּ Div'rei haYamim bet [2 Kronieken] 2:6, NBG). “Zou G'd dan waarlijk bij de mensen op aarde wonen? Zie, de hemel, zelfs de hemel der hemelen, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!” (דְּבָרֵי הַיָּמִים בְּ Div'rei haYamim bet [2 Kronieken] 6:18, NBG). “Gij toch zijt alleen de Eeuwige, Gij hebt de hemel, de hemel der hemelen en al zijn heer gemaakt, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is; ja, Gij geeft hun allen het leven, en het heer des hemels buigt zich voor U neder.” (נְחֵמְיָהּ N'chem'ya [Nehemia] 9:6, NBG). Daarom schrijft David: “Gij koninkrijken der aarde, zingt G'de, psalmzingt de Eeuwige; Hem, die door de aloude hemel der hemelen rijdt. Hoor, Hij laat Zijn machtige stem weerklinken!” (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 68:33-34, NBG).

De derde hemel: de troonzaal van de Eeuwige

De derde hemel is het paleis van de Eeuwige. Daar zit Hij op Zijn troon in Zijn volle heerlijkheid, omringd door duizend maal duizenden en tienduizend maal tienduizenden engelen die Hem dienen. Van daar uit regeert Hij het universum en waakt nauwlettend over Zijn hele schepping. David schrijft: “De Eeuwige woont in Zijn heilig paleis, de Eeuwige heeft in de hemel Zijn troon; Zijn ogen slaan gade, Zijn blikken doorvorsen de mensenkinderen.” (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] Psalm 11:4, NBG). “De Eeuwige heeft Zijn troon in de hemel gevestigd, Zijn koningschap heerst over alles!” (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 103:19, NBG). NBV: “De Eeuwige, Zijn troon staat vast in de hemel, als Koning heerst Hij over alles!” Het Boek: “De troon van de Eeuwige staat in de hemel; Hij is Koning over alles!” Groot Nieuws Bijbel: “De Eeuwige heeft Zijn troon in de hemel, Hij heerst over heel de schepping!”

In תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 123:1 schrijft David: “Ik hef mijn ogen op tot U, die in de hemel troont!” (NBG) en in יֵשׁוּעִיָּהוּ Yeshayahu [Jesaja] 66:1 lezen wij: “Zo zegt de Eeuwige: De hemel is Mijn troon en de aarde de voetbank Mijner voeten.” (NBG). Dit wordt door Yeshua zelf in de Bergrede bevestigd: “In de wet van Mozes staat ook: U moet zich aan uw eed houden. Wat u voor G'd hebt gezworen, moet u nakomen. Maar Ik zeg: Zweer nooit! Zeg niet: Ik zweer bij de hemel, want de hemel is de troon van G'd. Of: Ik zweer bij de aarde, want de aarde is G'ds voetenbank.” (מַתִּיתְיָהוּ Matit'yahu [Mattheüs] 5:33-35, Het Boek).

Yochanan [Johannes], de talmid [discipel] van wie Yeshua bijzonder veel hield (Joh. 13:23), was ertoe uitverkoren, de troon van de Eeuwige in de derde hemel te mogen zien. Hij beschreef wat hij zag: “Toen kreeg ik een ander visioen. Een deur in de hemel stond open, en de stem die al eerder tot mij had gesproken en die had geklonken als een bazuin, zei: Kom hierboven, dan zal ik u laten zien wat hierna gebeuren moet. Meteen kwam de Geest over mij, en zie: er stond een troon in de hemel en er zat iemand op die troon. En degene die op de troon zat, straalde als jaspis en kornalijn. Over Zijn troon stond de regenboog, schitterend als smaragd, en in een kring eromheen stonden vierentwintig andere tronen waarop vierentwintig oudsten zaten, gehuld in witte kleren en met gouden kronen op hun hoofd. Uit de troon kwamen bliksemflitsen, gerommel en donderslagen; vóór de troon brandden zeven vurige fakkels, de zeven geesten van G'd. En voor de troon strekte zich iets uit dat leek op een zee van glas, van kristal. Midden

voor de troon en er rond omheen waren vier levende wezens, van voren en van achteren vol ogen!” (חזיון Chizayon [Openbaring] 4:1-6, GNB). “Toen zag en hoorde ik miljoenen engelen om de troon en ook de levende wezens en de ouderlingen. Het Lam dat geslacht is, juichten zij, is het waard om alle macht, rijkdom, wijsheid, kracht, heerlijkheid, lof en eer te ontvangen! En ik hoorde alle schepselen in de hemel, op de aarde, onder de aarde en in de zee daarmee instemmen: Alle lof, eer, heerlijkheid en macht is voor Hem, die op de troon zit en voor het Lam, voor altijd en eeuwig! De vier wezens zeiden: Amen! En de vierentwintig ouderlingen vielen in aanbidding neer.” (חזיון Chizayon [Openbaring] 5:11-14, Het Boek).

De derde hemel: de woning van de Eeuwige

De derde hemel is de woning van de Eeuwige. Voordat de Israëlieten de Jordaan overstaken om het land in bezit te nemen, dat de Eeuwige hen onder ede beloofd had, leerde Moshe [Mozes] hen, het volgende gebed naar de Eeuwige in Zijn hemelse woning op te zenden: “Zie neder uit Uw heilige woning, uit de hemel, en zegen Uw volk Israël en het land, dat Gij ons gegeven hebt (zoals Gij onze vaders onder ede beloofd hebt) een land, vloeiende van melk en honig.” (דברים D'varim [Deuteronomium] 26:15, NBG).

Ook Sh'lomo [Salomo] noemde de derde hemel in zijn gebeden de plaats van G'ds woning: “Hoor dan naar de smeking van Uw knecht en van Uw volk Israël, die zij te dezer plaatse opzenden zullen. Ja, Gij zult het horen in de plaats Uwer woning, in de hemel; en wanneer Gij het hoort, zult Gij vergiffenis schenken.” (מלכים א' M'lachim alef [1 Koningen] 8:30, NBG). Vers 39: “Hoor Gij dan in de hemel, de vaste plaats uwer woning, en vergeef, grijp in en vergeld ieder naar al zijn wegen, daar Gij zijn hart kent, want Gij alleen kent het hart van alle mensenkinderen.” Vers 43: “Hoor Gij dan in de hemel, de vaste plaats Uwer woning, en doe naar alles wat de vreemdeling tot U roept, opdat alle volken der aarde Uw naam leren kennen, zodat zij U vrezen zoals Uw volk Israël, en weten, dat Uw naam uitgeroepen is over dit huis dat ik gebouwd heb.” Vers 49: “Hoor Gij dan in de hemel, de vaste plaats Uwer woning, naar hun gebed en smeking en verschaf hun recht.”

In het verslag waarin koning Hizkia de Pesachviering herstelde, lezen wij: “De Levitische priesters zegenden het volk en hun stem werd gehoord, want hun gebed steeg op tot in G'ds heilige woning, de hemel.” (דברי הימים ב' Div'rei haYamim bet [2 Kronieken] 8:27, NBV). Het Boek: “Toen gingen de priesters en de Levieten staan en zegenden alle aanwezigen. En vanuit Zijn heilige woning in de hemel luisterde de Eeuwige naar hun gebeden.”

In ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 63:15 en 17 smeekt de profeet: “Zie neer vanuit de hemel, kijk vanuit Uw heilige, luisterrijke woning ... Scheurde U maar de hemel open om af te dalen! De bergen zouden voor U beven!”

De derde hemel: het Paradijs

Niet alleen Yochanan [Johannes], maar ook Sha'ul [Paulus] genoot het voorrecht, in een visioen weggerukt te zijn tot in de derde hemel. Hij schreef over zichzelf: “Ik weet van een mens in Christus, veertien jaar is het geleden - of het in het lichaam was, weet ik niet, of dat het buiten het lichaam was, weet ik niet, G'd weet het - dat die persoon weggevoerd werd tot in de derde hemel. En ik weet van die persoon - of het in het lichaam of buiten het lichaam was, weet ik niet, G'd weet het - dat hij weggevoerd werd naar het Paradijs en onuitsprekelijke woorden gehoord heeft, die het een mens niet geoorloofd is uit te spreken.” (2 Korinthiërs 12:2-4).

Sha'ul [Paulus] snapte er helemaal niets van wat hem overkwam en sprak in zijn brief over zichzelf in de derde persoon alsof het om iemand anders ging. Of zijn wegvoering naar de derde hemel een visioen was of een fysieke verplaatsing kon hij niet met zekerheid zeggen, maar blijkbaar was deze ervaring voor hem zo levensecht, dat hij het gevoel gehad zal hebben, lichamelijk daar geweest te zijn in tegenstelling tot Yochanan [Johannes], die reeds vanaf het begin geschreven heeft, dat hij visioenen kreeg. En terwijl Yochanan G'ds troon te zien kreeg, schreef Sha'ul, dat hij naar het Paradijs werd weggevoerd. Dat wil dus zeggen, dat het Paradijs zich eveneens in de derde hemel moet bevinden, want na de zondeval heeft G'd het Paradijs, Gan-Eden, van de aarde weggehaald. Toen de mensen uit G'ds lieflijke aanwezigheid en

zorgzaamheid werden verdreven doordat zij meenden door de boom van kennis aan G'd gelijk te kunnen worden, werd hun - en dus ook ons - de weg tot de Boom des Levens afgesneden. Zo verloren wij de mogelijkheid, om uit de hand van de Almachtige eeuwig leven te ontvangen. In plaats daarvan werden wij sterfelijk. Wat houdt dat in? Het leven hier op aarde is maar tijdelijk. Het houdt een keer op. Er vindt een scheiding plaats tussen lichaam, ziel en geest. Het lichaam sterft, wordt begraven en verval, totdat er uiteindelijk nog slechts een skelet overblijft. Ziel en geest echter maken zich los van het lichaam en vertrekken naar andere plaatsen, andere dimensies, waar zij tijdelijk verblijven tot de dag des oordeels.

De zielen van de g'ddelozen en onrechtvaardigen bevinden zich in het dodenrijk, שאול Sh'ol genaamd, want zij verkozen boze werken boven goede en hebben het geloof bewust afgewezen. Zij zitten in de gevangenis, zoals Sh'ol in 1 Petrus 3:19 genoemd wordt, in diepe duisternis in een vreselijke toestand, wachtend op de vurige gramschap van G'ds toorn. Aldus verblijven zij in deze staat tot de tijd van hun opstanding om voor de rechterstoel te verschijnen. De zielen van de rechtvaardigen daarentegen bevinden zich in het Paradijs, גן־עדן Gan-Eden genaamd. Het Paradijs is een plaats van harmonie en vrede in de derde hemel, waar de zielen van de ontslapen gelovigen in de directe nabijheid van G'd verblijven en van hun moeiten en van alle zorg en smart mogen uitrusten in een staat van gelukzaligheid.

Dit werd door Yeshua bevestigd, toen Hij vlak voor Zijn dood aan het kruis tegen de bekeerde misdadiger naast Hem zei: *“Voorwaar, Ik zeg u, heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.”* (Lucas 23:43, NBG). In חזיון Chizayon [Openbaring] 2:7 lezen wij: *“Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de Boom des Levens, die in het Paradijs is.”* - Let wel: er staat 'is' en niet 'was'! Het Paradijs bestaat dus nog steeds, alleen niet hier op aarde, maar in de derde hemel. En in dit hemelse Paradijs verblijven de zielen der heiligen, wachtend op hun toekomstige beloning.

De drie hemelen: de hemelse gewesten

In de Efezenbrief wordt er diverse keren gesproken over 'de hemelse gewesten', zowel in positieve alsook in negatieve zin. Wat wordt daarmee bedoeld? Wat moeten we verstaan onder de uitdrukking 'in de hemelse gewesten'? In het Grieks staat er: ἐν τοῖς ἐπουρανίοις en tois epouraniois. Letterlijk staat er 'in de hemelse'. In de hemelse wat? Dat is toch geen goed Nederlands, want er ontbreekt een woord. Daar moet dus nog iets bij en het meest voor de handliggend is te denken aan hemelse oorden. De uitdrukking ἐπουράνιοι epouranioi kunnen we daarom het beste opvatten als hemelse gebieden. Daarom is het woord 'gewesten' in de NBG-vertaling toegevoegd. In de Nieuwe Bijbelvertaling wordt ἐπουράνιοι epouranioi vertaald met 'hemelsferen'. De Statenvertaling, de Groot Nieuws Bijbel en Het Boek daarentegen hebben het in deze teksten gewoon over 'de hemel' zonder verdere toevoeging.

Met de hemelse gewesten ofwel de hemelsferen worden dus de drie hemelen bedoeld, die we hierboven hebben behandeld, en met name de bovenste, waar de Eeuwige zich met Zijn engelen en de zielen van de rechtvaardigen bevindt, en de laagste, waar G'ds tegenstander en de boze machten werkzaam zijn. De teksten met de uitdrukking 'hemelsferen' of 'hemelse gewesten' komen overigens alleen in de Efezenbrief voor, verder nergens. We zullen de teksten even één voor één nader bekijken.

De eerste keer vinden wij deze uitdrukking in Efeziërs 1:3. Daar staat: *“Gezegend zij de G'd en Vader van onze Heer Yeshua haMashiach [Jezus Christus], die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegen in de hemelse gewesten in de Mashiach [Christus]!”* (NBG). NBV: *“Gezegend zij de G'd en Vader van onze Heer Yeshua haMashiach [Jezus Christus], die ons in de hemelsferen, in de Mashiach [Christus], met talrijke geestelijke zegeningen heeft gezegend!”* De eerste zin waarin de hemelse gewesten worden genoemd is in feite een b'racha [zegenspreuk]:

ברוך הוא האלהים אבי אדנינו ישוע המשיח

ברך אתנו משמי מעונו בכל־ברכת הנפש במשיח:

“Baruch Hu haElohim, Avi Adoneinu Yeshua haMashiach,

asher berach otanu mish'mei m'ono b'chol bir'kat haNefesh baMashiach!” Amen!

Hier staat, dat de Eeuwige ons, in onze verbondenheid met de Mashiach, heeft gezegend met alle geestelijke zegeningen die tot de hemelse sferen behoren en daarvoor komt Hem alle dank

en eer toe. Zoals Sha'ul in de daarop volgende verzen verduidelijkt, heeft de Eeuwige ons, die één met de Mashiach zijn, immers van begin af aan in Zijn goedheid uitgekozen om Hem toe te behoren en ons als Zijn kinderen aan te nemen.

In de verzen 19 t/m 21 van hetzelfde hoofdstuk heeft Sha'ul het wederom over de hemelse gewesten: *"...en hoe overweldigend groot zijn kracht is aan ons, die geloven, naar de werking van de sterkte Zijner macht, die Hij heeft gewrocht in de Mashiach [Christus], door Hem uit de doden op te wekken en Hem te zetten aan Zijn rechterhand in de hemelse gewesten, boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en alle naam, die genoemd wordt niet alleen in deze, maar ook in de toekomstige eeuw!"* (NBG). In deze tekst bedoelt de apostel met 'hemelse gewesten' G'ds troonzaal in de derde hemel, waar Yeshua ter rechterhand van Zijn Vader zit. Sha'ul wijst erop, dat Yeshua hoog verheven is boven alle machten en machthebbers, die in de lagere hemelse gewesten, in de lucht actief zijn, en hoe overweldigend groot de krachtige werking van Zijn macht is, die Hij ter beschikking stelt aan ons, die geloven.

De derde keer dat Sha'ul het over de hemelse gewesten heeft, is een geweldige belofte, die hij namens de Eeuwige aan ons doorgeeft: *"U was dood door de misstappen en zonden waarmee u de weg ging van de god van deze wereld, de heerser over de machten in de lucht, de geest die nu werkzaam is in hen die G'd ongehoorzaam zijn. Net als zij lieten ook wij allen ons eens beheersen door onze wereldse begeerten, wij volgden alle zelfzuchtige verlangens en gedachten die in ons opkwamen en stonden van nature bloot aan G'ds toorn, net als ieder ander. Maar omdat G'd zo barmhartig is, omdat de liefde die Hij voor ons heeft opgevat zo groot is, heeft Hij ons, die dood waren door onze zonden, samen met de Mashiach [Christus] levend gemaakt. Ook u bent nu door Zijn genade gered! Hij heeft ons samen met Hem uit de dood opgewekt en ons een plaats gegeven in de hemelsferen, in Mashiach Yeshua!"* (Efeziërs 2:1-7, NBV). In de NBG-vertaling staat uiteraard dat Hij ons een plaats gegeven heeft in de 'hemelse gewesten'. Onze plaats is dus in dat gedeelte van de derde hemel, waar Yeshua zich bevindt, want Hij vertegenwoordigt ons daar ook zolang wij nog hier op aarde zijn terwijl de boze machten volgens vers 2 in de lucht om ons heen in de lagere hemelsferen hun macht op de aarde uitoefenen. Daar kom ik straks nog op terug.

Ook in Efeziërs 3:10 bedoelt Sha'ul [Paulus] met 'de hemelse gewesten' de laagste van de drie hemelen: *"...opdat nu door de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelvuldige wijsheid van G'd bekendgemaakt zou worden..."* (NBG). Met de 'overheden en machten in de hemelse gewesten' kunnen alleen de boze machten in de lagere delen van de hemelsferen bedoeld zijn, want aan de engelen in de derde hemel hoeft de volmaakte wijsheid van de Eeuwige niet meer bekend gemaakt te worden, want die zien zij dagelijks. Door onze rijke positie, ons burgerschap in het Koninkrijk der hemelen, zijn wij niet langer aan hun heerschappij onderworpen en kunnen wij als Gemeente door onze éénheid met Yeshua aan de heersers en machten in de lagere hemelse gewesten laten zien hoe groot en volmaakt G'ds veelkleurige wijsheid is.

Met de laatste vermelding van de 'hemelse gewesten' roept Sha'ul [Paulus] ons op om onze geestelijke wapenrusting aan te trekken om stand te kunnen houden tegen de listen van G'ds tegenstander: *"Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten!"* (Efeziërs 6:12). NBV: *"Onze strijd is niet gericht tegen mensen maar tegen hemelse vorsten, de heersers en machthebbers van de duisternis, tegen de kwade geesten in de hemelsferen!"*

Sha'ul [Paulus] gebruikt in hoofdstuk 6 het aandoen van de geestelijke wapenrusting als beeld voor de diverse beschermende factoren die wij moeten gebruiken in onze geestelijke strijd omdat elke soldaat immers heel goed wist dat elk onderdeel van zijn wapenrusting in het gevecht van levensbelang was. Geen enkel onderdeel kan gemist worden. Het is daarom uiterst belangrijk dat wij daadwerkelijk de complete wapenrusting aantrekken, want elk onderdeel representeert een deel van onze geestelijke verdediging. Het ontbreken van een van de onderdelen van de geestelijke wapenrusting kan voor een ieder van ons fataal zijn. Denk erom dat de vijand dit onmiddellijk door heeft en echt niet zal aarzelen om daar dankbaar gebruik van te maken. Wees daarom niet nonchalant en ga niet slordig om met deze belangrijke uitrusting. Neem even de tijd om de instructies nauwkeurig door te nemen, want de Eeuwige geeft ons in Zijn Woord inzicht hoe wij ze moeten gebruiken. Ik heb daar een tweedelige bijbelstudie over

geschreven, t.w. de studies nr. 126 en 127. Trek de wapenrusting aan, onderhoudt de Tora en blijf vooral Yeshua belijden, want als u dat niet doet en Hem afzweert, dan heeft u echt een probleem. Yeshua heeft immers zelf gezegd: *“Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook Ik belijden voor Mijn Vader, die in de hemelen is; maar al wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal ook Ik verloochenen voor Mijn Vader, die in de hemelen is!”* (מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 10:32-33).

Sha'ul [Paulus] legt ons uit dat we te maken hebben met een geestelijke strijd en beschrijft in de navolgende verzen de spirituele wapenen die gegeven zijn om ons te beschermen tegen de kwaadaardige aanvallen van de geestelijke vijanden. Deze tegenstanders worden als volgt omschreven: overheden, machten, wereldbeheersers van deze duisternis en boze geesten. De 'overheden en machten' tegen wie wij ons moeten bewapenen zijn demonische wezens, gevallen engelen die de satan als vorsten over de volken der aarde heeft aangesteld en die het denkpatroon van de mensen onder hun controle houden en zelfs besturen. In talrijke culturen worden zij door de eeuwen heen als goden vereerd en aanbeden. Door Zijn offer aan het kruis heeft Yeshua hen echter van hun machtspositie beroofd en hun een gevoelige nederlaag bezorgd: *“Hij heeft de overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld en zo over hen gezegevierd!”* (Kolossenzen 2:15). Toch kijk uit! Ook al heeft Hij hen overwonnen, maar ze zijn voorlopig nog wel actief! En hoe! Pas daarom op en blijf waakzaam!

De derde hemel: het hemelse Jeruzalem

De derde hemel is ook het nieuwe Jeruzalem, het hemelse Jeruzalem! Het hemelse Jeruzalem is de verblijfplaats van de Eeuwige en de Zijnen. Deze heilige stad vormt een verbinding tussen de hemel en de aarde, want eens zal zij uit de hemel neerdalen op de aarde zoals Yochanan [Johannes] in een visioen heeft gezien: *“Toen zag ik de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, uit de hemel neerdalen, bij G'd vandaan. Ze was als een bruid die zich mooi heeft gemaakt voor haar man en Hem opwacht. Ik hoorde een luide stem vanaf de troon, die uitriep: G'ds woonplaats is onder de mensen, Hij zal bij hen wonen! Zij zullen Zijn volken zijn en G'd zelf zal als hun G'd bij hen zijn. Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij. Hij die op de troon zat zei: Alles maak ik nieuw!”* (חזירין Chizayon [Openbaring] 21:2-3, NBV). Het Boek: *“Ik zag de heilige stad, een nieuw Jeruzalem, van G'd uit de hemel naar beneden komen. Zij zag er feestelijk uit, als een bruid die op haar bruidegom wacht. Ik hoorde een luide stem uit de troon zeggen: G'ds huis staat nu bij de mensen. Hij zal bij hen wonen! Zij zullen Zijn volk zijn en Hij zal Zelf bij hen zijn. Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen en er zal geen dood meer zijn. Van verdriet, rouw en pijn zal geen sprake meer zijn. Dat hoorde allemaal bij de oude wereld en die is voorgoed voorbij. Hij die op de troon zat, zei: Ik maak alles nieuw!”*

Deze tekst sluit naadloos aan bij עבריים Iv'rim [Hebreeën] 12:22-24, waar Moshe [Mozes] uitroept: *“U bent genaderd tot de berg Tziyon en tot de stad van de levende G'd, het hemelse Jeruzalem met zijn duizenden engelen! U bent gekomen naar de feestelijke bijeenkomst van G'ds oudste kinderen die staan ingeschreven in de hemel, naar G'd, die de Rechter is van alle mensen, naar de geesten van de rechtvaardigen die volmaaktheid bereikt hebben, en naar Yeshua, door wiens bemiddeling een nieuw verbond is gesloten...”* (Groot Nieuws Bijbel).

Terwijl in Hebreeën 12:22 over het hemelse Jeruzalem gesproken wordt, zien we in Openbaring 21:2 het nieuwe Jeruzalem uit de hemel op de nieuwe aarde neerdalen. Ik ga verder vanaf vers 9 in Het Boek: *“Toen kwam één van de zeven engelen, die de zeven schalen met de laatste rampen hadden uitgegoten, naar mij toe en zei: Kom, ik zal u de bruid van het Lam laten zien, Zijn vrouw. Hij droeg mij in de geest naar een grote, hoge berg en liet mij de heilige stad Jeruzalem zien, die van G'd uit de hemel naar beneden kwam. De stad schitterde als G'd zelf. Er kwam een gloed vanaf als van een zeer dure edelsteen, als van een kristalheldere diamant.*

De stad was omgeven door een dikke, hoge muur met twaalf poorten en bij elke poort stonden de namen van de twaalf stammen van Israël. Er waren drie poorten aan elke kant: drie op het oosten, drie op het noorden, drie op het westen en drie op het zuiden. De fundering van de stadsmuur bestond uit twaalf stenen, waarop de namen van de twaalf apostelen van het Lam stonden. De engel die met mij sprak, had een gouden meetlat om de stad, de poorten en

de muur op te meten. Toen hij die opmat, bleek de lengte even groot als de breedte te zijn. De stad was dus vierkant. Eigenlijk had zij de vorm van een kubus, want de hoogte, de lengte en de breedte waren allemaal even groot: ruim 2100 kilometer. Daarna mat hij de dikte van de muren op en die bleek 64 meter te zijn. De engel gebruikte menselijke maten.

De stad zelf was van zuiver goud en zo doorzichtig als glas. De muur bestond uit een doorschijnend edelgesteente, uit diamant en was gebouwd op de fundering van twaalf lagen, die met allerlei edelstenen versierd was: de eerste laag met diamant, de tweede laag met lazuursteen, de derde met robijn, de vierde met smaragd, de vijfde met sardonyx, de zesde met sardius, de zevende met topaas, de achtste met beryl, de negende met chrysoliet, de tiende met chrysopraas, de elfde met saffier, de twaalfde met amethyst.

De twaalf poorten waren parels; elke poort bestond uit één parel. En de hoofdstraat was van zuiver goud, als doorzichtig glas. Ik zag in de stad geen tempel, want de Eeuwige, de Almachtige G'd, en het Lam werden er overal vereerd. De stad had geen zon- of maanlicht nodig, want zij werd verlicht door de schittering van G'd en het Lam is haar lamp. De volken zullen in haar licht leven en de koningen van de aarde zullen hun rijkdom er naar toe brengen. Haar poorten zullen de hele dag openstaan; zij zullen nooit worden gesloten, omdat er geen nacht zal zijn. De rijkdom en de pracht van de volken zal in de stad worden gebracht. Maar er komt niets lelijks of slechts in; walgelijke mensen en leugenaars blijven er buiten. Alleen mensen die in het levensboek van het Lam staan, mogen die stad binnengaan!

De engel liet mij een rivier met het levenswater zien. Helder als kristal was het. Het kwam uit de troon van G'd en van het Lam en stroomde midden over de hoofdstraat van de stad. Aan weerskanten van de rivier stond een levensboom, die twaalf keer per jaar vruchten droeg, elke maand een keer. De bladeren van de boom zijn voor de genezing van de volken. Elke vloek zal zijn opgeheven. De troon van G'd en van het Lam zal in de stad staan en al Zijn knechten zullen Hem vereren. Zij zullen Zijn gezicht zien en Zijn naam zal op hun voorhoofd staan. Er zal geen nacht meer zijn. Zij zullen geen lamp nodig hebben en ook het licht van de zon niet, omdat de Eeuwige G'd hun licht zal geven. En zij zullen voor altijd en eeuwig regeren.

Daarna zei de engel tegen mij: Deze woorden zijn waar en betrouwbaar. De Eeuwige G'd, die de profeten ingeeft wat zij moeten zeggen, heeft Zijn engel gestuurd om Zijn dienaren te laten zien wat er binnenkort moet gebeuren. Yeshua zegt: Ja, Ik kom gauw! Gelukkig is hij die de profetische woorden van dit boek onthoud! – Ja, zegt Yeshua, Ik kom gauw met Mijn beloning! Ik geef ieder wat hij verdient. Ik ben de Alpha en de Omega, de eerste en de laatste, het begin en het einde. Gelukkig zijn zij die hun kleren wassen omdat zij van de levensboom mogen eten en door de poorten van de stad mogen binnengaan!” (חזיון Chizayon [Openbaring] 21:9-27, 22:1-7, 12-14, Het Boek).

Als het nieuwe Jeruzalem uit de hemel op de nieuwe aarde is neergedaald, dan kan er letterlijk gesproken worden van de hemel op aarde! Wat een heerlijk vooruitzicht!

הרחמן הוא יזכנו לימות ישוע המשיח ולחיי העולם הבא:

HaRachaman Hu y'zakenu limot Yeshua haMashiach ul'chayei haOlam haba!

De Barmhartige, Hij is het, die ons waardig moge keuren de tijd te beleven van Yeshua de Mashiach [Messias] en het leven in de wereld die komen zal! Amen!

Werner Stauder